

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs Udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om en innovativ og bæredygtig træ- og papirindustri i EU Et bidrag til EU's strategi for vækst og beskæftigelse

KOM(2008) 113 endelig

(2009/C 175/20)

Kommissionen besluttede den 27. februar 2008 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om en innovativ og bæredygtig træ- og papirindustri i EU — Et bidrag til EU's strategi for vækst og beskæftigelse

KOM(2008) 113 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer, som udpegede Brendan BURNS til ordfører og Thomas STUDENT til medordfører. Den Rådgivende Kommission vedtog sin udtalelse den 18. november 2008.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 449. plenarforsamling den 3.-4. december 2008, mødet den 3. december, følgende udtalelse med 167 stemmer for, 2 imod og 5 hverken for eller imod:

1. Anbefalinger

Af de årsager, som anføres i udtalelsen, anbefaler EØSU

1.1 at udvide begrebet træ- og papirindustrien og medregne skovejere og andre erhvervsaktører såsom skovbrugsvirksomheder, så problemer og muligheder kortlægges helt fra værdikædens start

1.2 at man, bl.a. gennem studier, yderligere forbedrer de eksisterende europæiske databaser og registrerer mængden og den potentielle kvalitet af alt træ, som kan høstes, og træ- og papirindustriens anvendelse af træ (stammende fra både EU og fra import), så de bliver fuldstændige, aktuelle og sammenlignelige

1.3 at yde støtte til øget produktion og udnyttelse af træ fra Europas skove og fair brug heraf til forskellige anvendelsesformål på nationalt plan

1.4 at sætte skub i brugen af træ og træbaserede materialer

1.5 at støtte tiltag til at forbedre træ- og papirindustriens image

1.6 at arbejde aktivt hen imod erkendelse af træs og træprodukters betydning for nedbringelse af følgerne af klimaændringer, f.eks. ved at fungere som kulstoflagre

1.7 at beskytte sektoren mod negative virkninger af emissionshandelsordningen

1.8 at fjerne hindringerne for samhandelen med træ og træprodukter, at sørge for en fri, men fair samhandel

1.9 at tage fat på forskningsbehovene i de industrier, der omtales i teknologiplatformen for skovindustriektoren, via det syvende rammeprogram og beslægtede programmer

1.10 at tilskynde såvel de relevante EU-institutioner som industrien til særlig at rette opmærksomheden mod implementeringen af politikker, forordninger og programmer inden for arbejdsmiljø af relevans for træ- og papirindustrien, således at alle EU-lande kommer op på samme standard

1.11 at udforme en europæisk erhvervsuddannelse og europæiske kvalifikationer for hele skovbrugs- og træbranchen baseret på industriens behov

1.12 at opfordre de nationale og subnationale myndigheder til at erkende og følge op på det kommercielle skovbrugs og træ- og papirindustriens potentiale, og at investere mere i veje og anden infrastruktur i landdistrikter

1.13 i tilknytning til handlingsplanen for skovbruget at udforme systemer til at vurdere den økonomiske og samfundsmæssige værdi af et mangesidigt skovbrug og ikke-træbaserede tjenester samt sørge for, at disse i fremtiden anerkendes som integrerende dele af en og samme erhvervssektor omfattende skovejere, skovbrugsvirksomheder m.v.

2. Baggrund

2.1 Den meddelelse, der danner grundlag for denne udtalelse (KOM(2008) 113 endelig, herefter kaldet »meddelelsen«) om en »innovativ og bæredygtig træ- og papirindustri i EU«, har sin oprindelse i »meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Status over konkurrenceevnen i EU's træ- og papirindustri« (KOM(1999) 457 endelig) og »meddelelse om gennemførelse af Fællesskabets Lissabon-program« (KOM(2005) 474 endelig). Den skal også ses i tilknytning til EU's handlingsplan for skovbruget

(KOM(2006) 302 endelig), som gælder for fem år (2007-2011) og har til formål at støtte og fremme bæredygtig skovforvaltning og skovenes mangesidige rolle gennem 18 »nøgleaktioner«. En af disse (nr. 17) handler især om at »fremme anvendelsen af træ og andre skovbrugsprodukter fra bæredygtigt forvaltede skove«.

2.2 Meddelelsen tackler i første række de udfordringer, som »træ- og papirindustrien«, der defineres som de industrier, der fremstiller papirmasse, papir og papiremballage, og de træforarbejdende industrier som savværker og producenter af træbaserede plader samt kork- og trykkeriindustrien, støder på. Som sådan omhandler den ikke direkte den skovbrugssektor, der leverer træ og papirindustriens hovedråvare — træ — og heller ikke andre grupper, der driver forretning eller henter deres udkomme i skove.

3. Resumé af Kommissionens forslag

3.1 I meddelelsen fremhæver Kommissionen træ- og papirindustriens udfordringer og behandler spørgsmål som global konkurrence, klimaændringer, energi, træforsyning osv., og den effekt, som disse kan få for sektorens fremtidige rentabilitet og konkurrenceevne.

3.2 Træ- og papirindustrien er et vigtigt element i den europæiske økonomi og spiller ofte en vigtig rolle for bevarelse af bæredygtig beskæftigelse i landdistrikter.

3.3 Problemerne tages under behandling i 19 »tiltag« under følgende hovedoverskrifter:

- a) Adgang til råvarer (8 tiltag)
- b) Klimaændringspolitik og miljølovgivning (4 tiltag)
- c) Innovation og F&U (4 tiltag)
- d) Handel og samarbejde med tredjelande (2 tiltag)
- e) Kommunikation og information (1 tiltag).

4. Generelle bemærkninger

4.1 EØSU udtrykker tilfredshed med, at Kommissionen henleder opmærksomheden på udfordringerne for træ- og papirindustrien og oversigten over tiltag som foreslået. Det opfordrer kraftigt til, at forslagene ikke kun forbliver forslag, men at de gennemføres snarest muligt.

4.2 EØSU forstår nok baggrunden og grundlaget for meddelelsen, men må beklage, at der kun rettes ringe eller slet ingen opmærksomhed mod operatører ved værdikædens begyndelse såsom skovejere og skovbrugsvirksomheder eller mod de andre funktioner, som skal varetages af og i skove (undertiden kaldet en skovklynge).

4.3 EØSU henstiller, at der lægges større vægt på det nødvendige i et rentabelt skovbrug, da dette er en forudsætning for hele værdikædens konkurrenceevne. Et rentabelt skovbrug styrker en bæredygtig skovforvaltning og skaber incitament til at investere i sektoren.

5. Særlige bemærkninger

5.1 Adgang til råvarer

5.1.1 EØSU udtrykker bekymring for, at afgørelser, der påvirker skovbruget og træ- og papirindustrien, ikke altid bygger på nøjagtige statistikker om adgangen til og brugen af træ fra Europas skove, hvilket fører til et misforhold mellem udbud og efterspørgsel og gør det umuligt at nå de opstillede mål. Det ville også være vigtigt at få kendskab til og blive i stand til at forudsige, hvor store træmængder træ- og papirindustrien bruger og forventer at bruge, hvad enten der er tale om europæisk eller importeret træ.

5.1.2 Europæiske politiske initiativer, især dem der fremmer brug af biomasse og vedvarende energikilder, har lagt et ekstra pres på adgangen til (træ-) råstoffer for træ- og papirindustrien, til dels som følge af fremkomsten af markedsforstyrrende subsidier. EØSU ser med bekymring på disse konsekvenser for træ- og papirindustrien. På baggrund af den voksende konkurrence om råvaren træ som energikilde er det EØSU's opfattelse, at brugen af skovressourcer til forskellige formål bør være fair. EØSU opfordrer Kommissionen til nærmere at undersøge begrebet »energislove« (kortvarig vekseldrift af træ), som kan forsyne biomasseenergimarkedet.

5.1.3 Markedet bør styres af de normale markedsmekanismer og ikke fordrejes af støtteordninger, hvor én anvendelse fremmes på bekostning af en anden.

5.1.4 Selv om øget træimport ikke udgør en brugbar løsning på dette nye problem, bør træimporten ikke hæmmes af kvantitative, lovgivningsmæssige eller andre byrder..

5.1.5 EØSU mener, at den eneste bæredygtige, langsigtede løsning består i at øge mængden af træ fra Europas skove ved

- at forvalte de eksisterende skove mere bæredygtigt, så de kan producere mere kommercielt rentabelt tømmer
- at øge skovarealet, så udbuddet kan stå mål med efterspørgslen.

5.1.6 Det er EØSU's opfattelse, at man i meddelelsen som følge af råvarens afgørende betydning for træ- og papirindustrien burde have benyttet lejligheden til at tage nærhedsrelaterede spørgsmål op, dvs. tiltag på nationalt og subnationalt plan til tackling af træforsyningen på langt sigt.

Det er en kendsgerning, at »tilskyndelse« til at plante flere kommercielle skove ikke har nogen effekt i adskillige EU-lande. Årsagerne ser ud til at være forskellige; i nogle lande hersker der ligeegyldighed, mens der i andre går ud fra, at der allerede er træ nok. I flere studier anføres det, at der er mangel på træ i EU ⁽¹⁾.

5.1.7 For at kunne transportere træet ud til kunderne kræves en god vejinfrastruktur. Ringe investeringer i vejinfrastruktur i landdistrikter og fjerntliggende områder øger transportomkostningerne. Eksempel: en lastet lastbil, der kører på en vej på landet i stedet for på en lige, jævn vej, koster 75 % mere (tid og brændstof) ved samme tilbagelagte strækning. EØSU er bekymret for den manglende opmærksomhed, som nationale og subnationale myndigheder tillægger dette. Størrelses- og vægtbegrænsninger på landevejstransport er også en faktor, som indebærer meromkostninger.

5.2 Klimaændringspolitik og miljølovgivning

5.2.1 Træprodukter lagrer kulstof i deres levetid og kan ved at erstatte andre materialer føre til betydelige CO₂-besparelser. EØSU mener, at EU mere aktivt bør fremme kulstofoplagring ved brug af træprodukter og det positive bidrag, som disse kan yde til at mindske klimaændringernes følgevirkninger.

Denne positive rolle, som træ kan spille, bør erkendes fuldt ud i Kyoto-processen efter 2010 og EØSU opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til en sådan erkendelse på de kommende konferencer for Kyoto-protokollens parter (Conference of the Parties), COP14 (Poznan 2008) og COP15 (København 2009).

5.2.2 Kommissionen har undervurderet emissionshandelens trussel mod den europæiske træ- og papirindustri og til dels mod træforberedningsbranchen, som påvirkes af emissionshandelsordningen på to måder: direkte, fordi de indgår i ordningen, og indirekte som følge af kraftige stigninger i el-priserne på grund af emissionshandelsordningen ⁽²⁾. De nuværende planer for emissionshandelsdirektivet vil lægge en meget stor byrde på industriens rentabilitet og kan meget vel føre til virksomhedslukninger eller udflytning. Sidstnævnte vil kun være finansielt muligt for store virksomheder, men er afgjort ikke et alternativ for mindre europæiske virksomheder.

⁽¹⁾ Ikke mindst i en UNECE-studie fra 2007 om »Wood resources availability and demands«, der bygger på Joint Wood Energy Enquiry fra 2006.

⁽²⁾ *Ibidem*.

5.2.2.1 Det nye direktivforslag om emissionshandel ville, i dens nuværende form, for den europæiske papirindustri og andre energiintensive sektorer føre til betydelig markedsfordrejning og konkurrencemæssige ulemper og eventuelt til kulstoflækage, da større tredjelande, som EU konkurrerer med, ikke udsættes for tilsvarende byrder og omkostninger. EØSU anser det for vigtigt, at papirmasse- og papirindustrien samt produktionen af træbaserede plader erkendes som en energiintensiv branche, der er sårbar over for kulstoflækage. Det bør ske med det samme. Forslaget om først i 2010 at afgøre, hvilke sektorer der skal tildeles gratis CO₂-kvoter, kommer alt for sent.

5.3 Innovation, F&U, undervisning og uddannelse

5.3.1 Innovation og F&U vil afgjort medvirke til at sikre, at træ- og papirindustrien har en fremtid. EØSU udtrykker tilfredshed med sektorens etablering af en »teknologiplatform for skovindustriektoren« og henstiller, at man er behørigt opmærksom på alle undersektorens fremtidige behov. F&U-finansieringen inden for sektoren bør øges, især i det syvende rammeprogram og andre tilknyttede programmer, og målrettes mod innovativ brug af råvarer og produkter.

5.3.2 Processerne med det formål at tilskynde til fleksibilitet inden for EU har ikke udmøntet sig i sikre og tilgængelige tiltag, for studerende og ansatte i træ- og papirindustrien, til at erhverve sammenlignelige og bredt accepterede kvalifikationer eller til at opbygge færdigheder gennem programmer for livslang læring. Ej heller har diverse forsøgsprojekter inden for EU's almene uddannelses- og erhvervsuddannelsesprogrammer ført til, at ændringer i arbejdspraksis iagttages i bredere kredse og samtidig indpasses i nationale ordninger. Disse skavanker bremser den grænseoverskridende mobilitet, vanskeliggør internationale karriereambitioner og begrænser arbejdsgivernes adgang til det fulde udbud af veluddannede medarbejdere i træ- og papirindustrien i EU. Det kan endog bidrage til den opfattelse, at de kvalifikationer, der kan tilbydes arbejdspladser inden for papir- og træindustrien, generelt set er lave.

5.4 Sundhed og sikkerhed

5.4.1 Som det er tilfældet inden for enhver anden industriel aktivitet, er der en vis sundheds- og sikkerhedsrisiko forbundet med at arbejde i træ- og papirindustrien. Om end industrien har gjort store fremskridt på dette område inden for de sidste årtier, er der stadig lang vej igen. Eftersom ikke alle medlemsstater står over for de samme problemer på området, kommer hertil, at man må være specielt opmærksom på behovet for at skræddersy tiltage efter de lokale forhold i den enkelte medlemsstat.

5.4.2 I forbindelse med de seneste EU-udvidelsesrunder er der optaget lande, hvis behov for at forbedre gennemførelsen af arbejdsmiljøpolitikken generelt er større end i resten af EU. I den forbindelse vil udvalget gerne understrege det vigtige både i EU's finansielle instrumenter og i et passende engagement fra den træ- og papirindustri, der er aktiv i de pågældende medlemsstater.

5.5 Handel og samarbejde med tredjelande

5.5.1 Træ- og papirindustrien er aktiv på globalt plan og eksporten er væsentlig for at kunne bevare konkurrenceevnen. EØSU er bekymret for, at EU-virksomhedernes eksport hæmmes unødigt af told- og ikke-toldmæssige skranker. Kommissionen bør arbejde videre på at få fjernet disse som en prioriteret opgave.

5.5.2 EØSU ser også med bekymring på de tiltag, som større samhandelspartnere såsom Rusland har taget, og som har stor betydning for leverancerne af råvaren træ til EU og som medfører produktionsnedskæringer.

5.6 Kommunikation og information

5.6.1 Det image, som træ- og papirindustrien har i befolkningen, er ikke godt, selv om den leverer et vigtigt bidrag til samfundet og økonomien. Det skorter generelt på forståelse for de europæiske skoves værdi for samfundet og borgerne ⁽³⁾. I skolerne lærer eleverne ofte, at det er dårligt at fælde træer og at verden har brug for alle de træer, den kan få. Ulovlig skovhugst og andre former for ikke-bæredygtig skovforvaltning, f. eks. i Sydamerika, Sydøstasien og andre regioner, er til skade for træs image.

5.6.2 På baggrund af den standende debat om klimaændringer og bioenergi har tilskyndelsen til at fremme øget brug af træ og træbaserede materialer aldrig været bedre. Skovene absorberer CO₂ og dette kulstof kan så lagres i træbaserede produkter. Hele sektorens og dens produkters image bør forbedres i kraft af disse klimaargumenter; det er noget enestående for sektoren og det bør

formidles videre tillige med mere information om vore skoves kommercielle værdi.

5.6.3 I dag støtter industrien flere fremmeordninger, men de har kun haft begrænset effekt på forbedringen af træ- og papirindustriens image. Disse ordninger bør udbygges og der bør orienteres om dem i alle skoler og i det bredere samfund, så alle sektorer kan få forståelse for og værdsætte det vigtige i at dyrke og bruge (europæisk) tømmer.

5.7 Fremme af brugen af træ

Meddelelsen indeholder meget om industriens forsyning med råvarer (jf. pkt. 5.1 ovenfor), men man kommer ikke ind på brugen af træ og træbaserede produkter. I bestræbelserne på en mere bæredygtig produktion og et mere bæredygtigt forbrug ville det være på sin plads at fremhæve det vigtige i at fjerne skranker og unødige lovgivningsmæssige, administrative, finansielle og andre byrder, så der gives mulighed for en mere udstrakt brug af tømmer til f.eks. byggeri. Generelt er det EØSU's holdning, at træs og træbaserede produkters særlige beskaffenhed og rolle bør medtænkes i forskellige politiksammenhænge.

5.8 Et alsidigt skovbrug

En af hovedhenstillingerne i EU-handlingsplanen for skovbruget fra 2006 går ud på, at skovbruget skal være mangesidigt og betjene samfundet med andre goder end blot levering af træ. På grund af mangel på information og data har man ikke kunnet fastslå, hvor stor værdi ikke-træbaserede tjenester (plukning af bær, svampe, urtemedicin, jagt og turisme) nøjagtigt har for samfundet. I alle tilfælde skaber disse virksomheder fortjeneste, beskæftigelse og muligheder, og de kan derfor med rette kræve at blive defineret som en del af skovbruget.

Selv om EØSU erkender det »mangesidige skovbrugs« rolle, ser det med bekymring på, at nationale regeringer lægger alt for megen vægt på andre tjenester end tømmer, på bekostning af deres skoves kommercielle rolle som producenter af træ.

Bruxelles, den 3. december 2008

Mario SEPI

Formand for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Martin WESTLAKE

Generalsekretær for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽³⁾ Jf. Europa-Kommissionens studie vedrørende træindustrien »Perception of the wood-based industries — Qualitative study of the image of wood-based industries amongst the public in the Member States of the European Union« (© European Communities, 2002; ISBN 92-894-4125-9). Denne studie foreligger på engelsk på nettet: http://ec.europa.eu/enterprise/forest_based/perceptionstudy_en.pdf.